

สถานการณ์การส่งออกรายอุตสาหกรรม ประจำเดือนมกราคม 2553

สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สรท.) ในฐานะตัวแทนของกลุ่มสมาชิกที่เป็นผู้ส่งออกของประเทศตระหนักถึงความสำคัญของสถานการณ์ด้านการส่งออกของประเทศ ที่ประสบปัญหาจากสภาพเศรษฐกิจโลก จึงได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ของ สรท. ซึ่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาการส่งออก โดยมีการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเป็นพลังขับเคลื่อน พร้อมทั้งขยายขอบเขตการทำงานให้ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์สถิตินำเข้า-ส่งออกในเชิงลึก และ รวมถึงการรวบรวมปัญหาที่เป็นอุปสรรคในกระบวนการนำเข้า และส่งออก และหาแนวทางการแก้ไข เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการผลักดัน และส่งเสริมการส่งออก

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลสถานการณ์การส่งออก ทิศทางในอนาคต ตลอดจนแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว สรท. จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำและเผยแพร่บทวิเคราะห์สถานการณ์การส่งออกรายอุตสาหกรรม โดยจัดทำและนำเสนอหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นประจำทุกเดือน โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่คัดเลือกสำหรับจัดทำบทวิเคราะห์สถานการณ์การส่งออกประจำเดือนมกราคม 2553 ประกอบไปด้วย

1. ข้าว
2. มันสำปะหลัง
3. กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง
4. อาหารทะเลบรรจุกระป๋องและแปรรูป
5. ไม้

การนำเสนอในแต่ละกลุ่มสินค้าจะเริ่มต้นด้วยทิศทางและความเคลื่อนไหวของตัวเลขปริมาณการส่งออก พร้อมทั้งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ เพื่อประเมินสถานการณ์ในอนาคต และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเพื่อทำให้สามารถแข่งขันได้ในระยะยาวดังต่อไปนี้

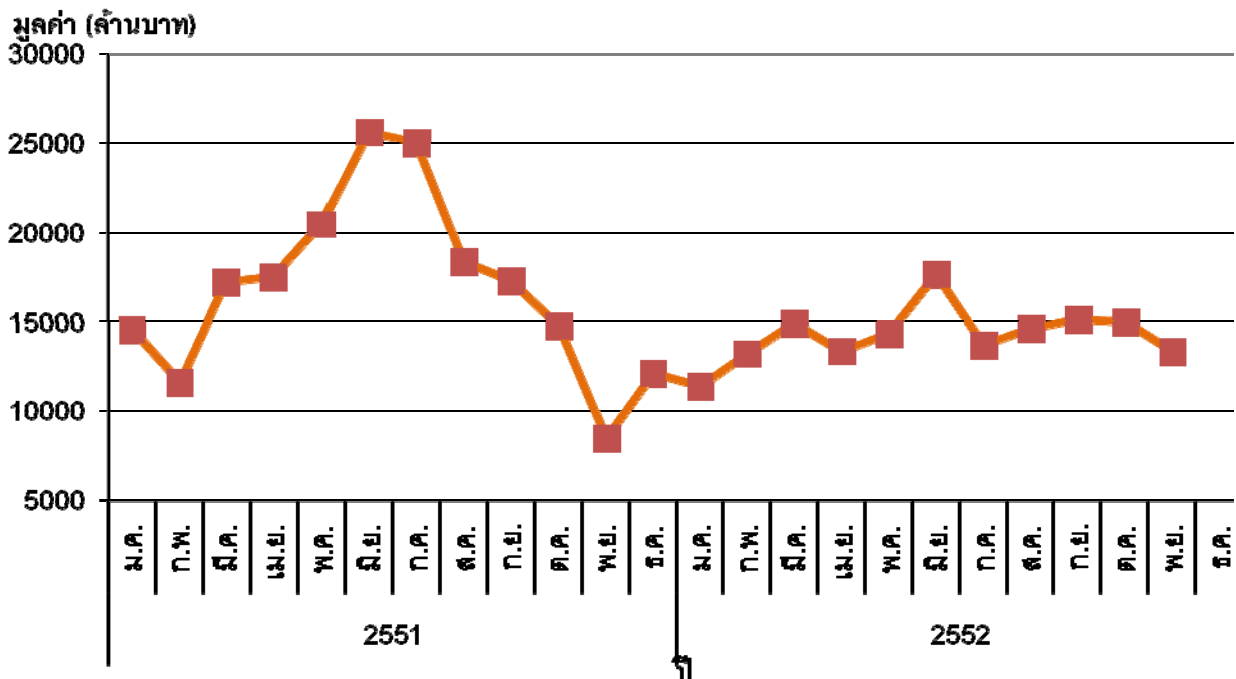
ฝ่ายส่งเสริมการส่งออก
สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย

ข้าว

สถานการณ์ในภาพรวม

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์พบว่าตัวเลขการส่งออกข้าวของไทยในรอบ 11 เดือนแรกของปี 2552 ที่ผ่านมามีมูลค่ารวม 156,875.1 ล้านบาท ซึ่งเป็นปริมาณที่ลดลงเป็นอย่างมากจาก 11 เดือนแรกของปี 2551 ซึ่งมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 191,080.41 ล้านบาท หรือมีมูลค่าการส่งออกลดลง 17.9% จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ข้าว

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้ความร่วมมือของกรมศุลกากร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออก

ปัจจัยลบที่สำคัญสำหรับการส่งออกในปีที่ผ่านมาคือปัญหาสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำไปทั่วโลกและการแข็งค่าขึ้นอย่างมากของเงินบาท ในขณะที่รัฐบาลของเวียดนามกลับมีการลดค่าเงินลงมา ส่งผลให้ราคาข้าวของไทยสูงมากขึ้นถึง 100-200 เหรียญสหรัฐต่อตัน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งรายอื่นๆ แม้แต่ข้าวที่ผลิตในสหรัฐอเมริกา

นอกเหนือจากปัจจัยทางเศรษฐกิจในภาพรวมแล้ว นโยบายการแทรกแซงของรัฐที่ต้องการพยุงราคาสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น โดยการรับจำนำข้าวในราคาสูงและเก็บไว้ใน Stock ของรัฐบาล ในขณะที่การประกันราคาก็ทำให้เกษตรกรมีการเก็งกำไรและไม่ยอมปล่อยสินค้าเพื่อรอจนถึงช่วงที่สามารถขายได้ราคาเป็นที่น่าพอใจ นอกจากจะทำให้ผู้ส่งออกไม่มีข้าวที่จะขาย ยังทำให้ราคาของข้าวในประเทศมีราคาที่สูงกว่าคู่แข่งเป็นอย่างมาก ผู้ส่งออกจึงไม่สามารถประมูลขายข้าวได้ในราคาที่เป็นที่ประเทศคู่ค้าต้องการ และแม้ว่าจะมีการคาดการณ์ว่าข้าวจะขาดแคลนและหลายประเทศจะเริ่มมีการเก็งกำไร เพราะประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างเวียดนามและอินเดียประสบปัญหาเรื่องสภาพดินฟ้าอากาศ ทำให้มีผลผลิตลดน้อยลง

และจำกัดปริมาณการส่งออก ทำให้ราคาข้าวในตลาดโลกน่าจะสูงขึ้น แต่ประเทศคู่แข่งเหล่านั้นก็ยังคงกำหนดราคาขายที่ต่ำกว่าไทยได้เป็นอย่างมาก การเสนอราคาขายของไทยจึงยังสูงเกินไป และลูกค้าก็ไม่ได้มีความต้องการที่แท้จริง เป็นเพียงการเก็งกำไร ทำให้ท้ายที่สุดแล้ว ข้าวไทยยังคงไม่สามารถทำตลาดได้ดีเท่าที่ควรในปี 2552

นอกเหนือไปจากปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงแล้ว ในปัจจุบันยังพบว่าลูกค้าและผู้บริโภคหลายในบางตลาดเริ่มมีการกล่าวถึงคุณภาพที่ลดลงของข้าวไทยเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต โดยเฉพาะผู้บริโภคในตลาดระดับบนที่ให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพข้าว อาทิ ความนุ่ม และกลิ่น เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้ลูกค้าหันไปซื้อสินค้าจากประเทศคู่แข่งที่ลอกเลียนพันธุ์ หรือเริ่มมีการตัดแปลงพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับข้าวของไทย และวางขายโดยสร้างภาพลักษณ์ที่เหมือนกันสินค้าไทย อย่างเช่น Jazz Men ของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

สถานการณ์การส่งออกและแนวทางการพัฒนาในอนาคต

เมื่อพิจารณาจากทิศทางของปัญหาการขาดแคลนสินค้าของคู่แข่งในปีที่ผ่านมา และการเปิดตลาดการค้าเสรีอาเซียน ทำให้คาดการณ์ได้ว่าการส่งออกข้าวของไทยไปยังตลาดคู่ค้าทั้งภายในและภายนอกอาเซียน จะเริ่มปรับตัวกลับมาเป็นบวกในปี 2553 ทั้งนี้ ภาครัฐของไทยต้องให้ความสำคัญและให้น้ำหนักกับการส่งเสริมการส่งออกควบคู่ไปกับการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ดังเช่นที่ได้ริเริ่มโครงการประกันราคาสินค้าเกษตรแทนที่การรับจำนำ เพื่อลดการบิดเบือนกลไกตลาด และทำให้ราคาสินค้าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถแข่งขันได้

อย่างไรก็ตาม นโยบายการประกันราคาอาจนำมาซึ่งการลักลอบนำเข้าข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อมาสวมสิทธิ์เพราะได้ราคาสูงกว่า ภาครัฐจำเป็นต้องวางมาตรการป้องกัน อาทิ การตรวจสอบการขนส่งสินค้าผ่านด่านชายแดนต่าง ๆ ของไทยเข้มงวดมากขึ้น เป็นต้น

อนึ่ง ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวที่มีคุณภาพดีกว่าประเทศคู่แข่ง จึงควรอาศัยข้อได้เปรียบนี้ในการทำตลาดข้าวในระดับ Premium ให้มากขึ้น อาทิ ข้าวเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ซึ่งแนวทางดังกล่าว จะทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้โดยตรง และเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของข้าวไทยให้ดียิ่งขึ้นในระยะยาว

มันสำปะหลัง

สถานการณ์ในภาพรวม

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์พบว่าตัวเลขการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดและมันเส้นของไทยในรอบ 11 เดือนแรกของปี 2552 ที่ผ่านมามีมูลค่ารวม 16,668.78 ล้านบาท ซึ่งเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้นจาก 11 เดือนแรก ของปี 2551 ซึ่งมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 14,700.46 ล้านบาท หรือมีมูลค่าการส่งออกเติบโตขึ้น 13.39% จากปีที่ผ่านมา

มันสำปะ หลังอัดเม็ดและ มันเส้น

มูลค่า (ล้านบาท)

3,000.00

2,500.00

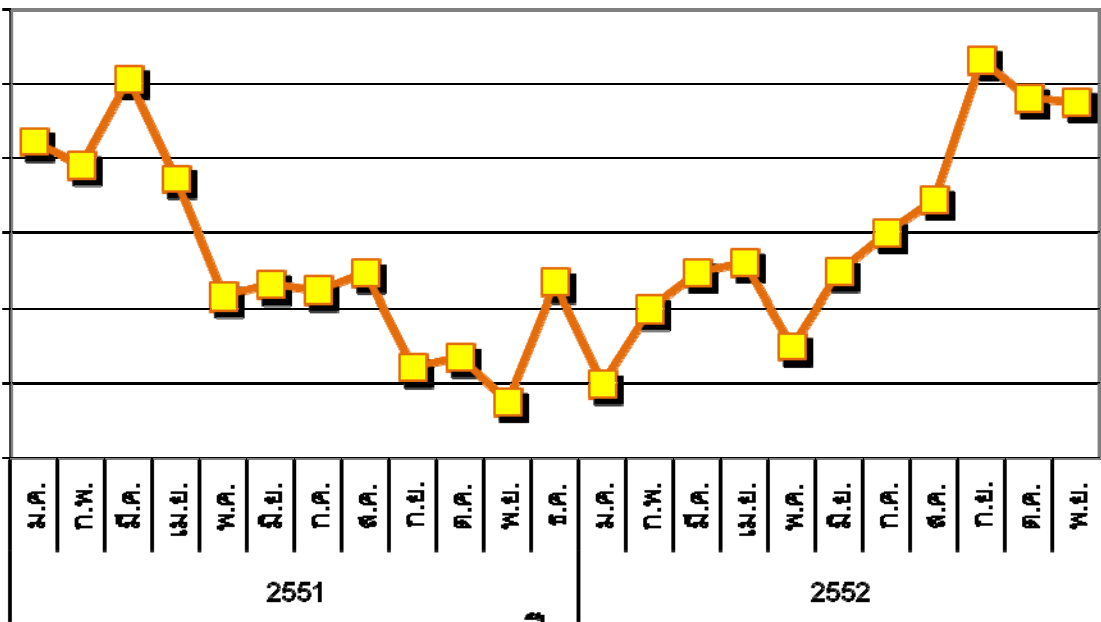
2,000.00

1,500.00

1,000.00

500.00

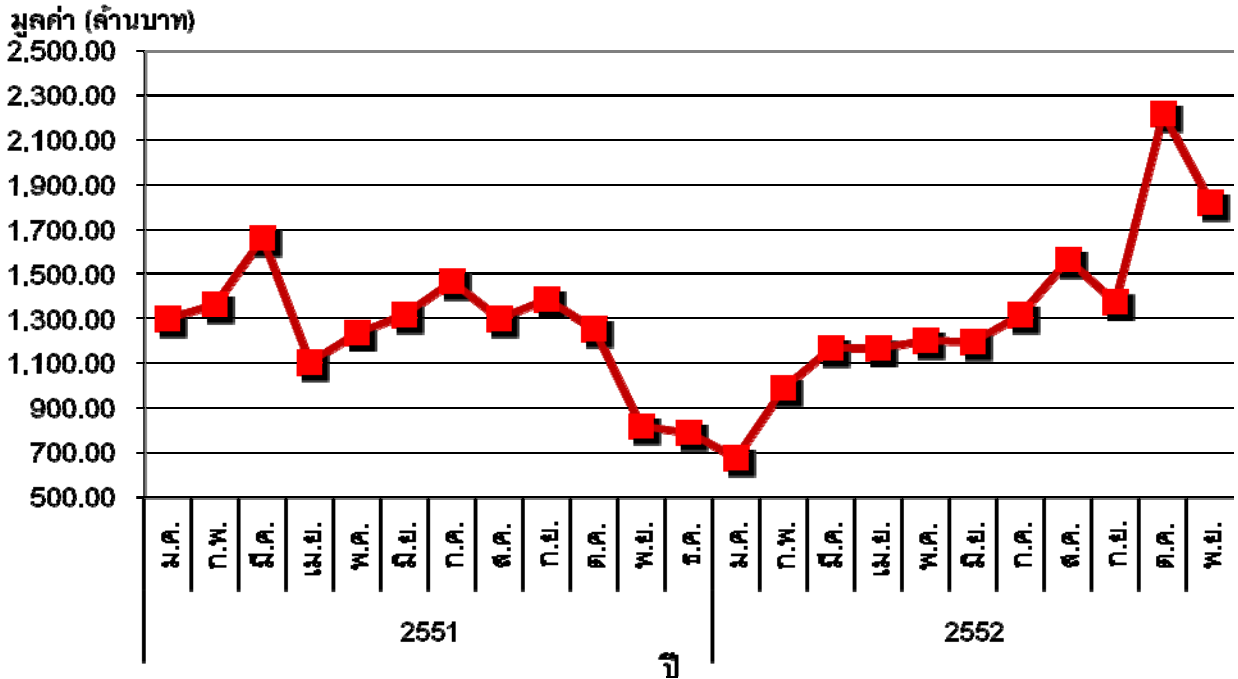
-

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้ความร่วมมือของกรมศุลกากร

ในขณะที่ ตัวเลขการส่งออกแป้งมันสำปะหลังในรอบ 11 เดือนแรกของปี 2552 ที่ผ่านมามีมูลค่ารวม 14,699.48 ล้านบาท ซึ่งเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้นจาก 11 เดือนแรก ของปี 2551 ซึ่งมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 14,218.31 ล้านบาท หรือมีมูลค่าการส่งออกเติบโตขึ้น 3.39% จากปีที่ผ่านมา

แป้งมันสำปะหลัง

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้ความร่วมมือของกรมศุลกากร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออก

ในภาพรวมของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังพบว่า สถานการณ์ส่งออกในช่วงปีที่ผ่านมาถือว่ามีโอกาสสูงเพราะตลาดมีความต้องการสินค้าเป็นจำนวนมาก ในขณะที่สินค้าของไทยมีศักยภาพสูงและเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งหากมีวัตถุดิบเพียงพอ คาดว่าจะสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ส่งออกได้ผลกระทบจากนโยบายการรับจำนำต่อเนื่องมาจากปี 2551 ซึ่งทำให้มีสินค้าเก็บอยู่ใน Stock ของรัฐบาลเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการระบายสินค้าจากคลังของภาครัฐทำได้ค่อนข้างยาก ในขณะที่โครงการประกันราคาในปี 2552 ของรัฐบาล ทำให้เกษตรกรชะลอการปล่อยสินค้าเข้าสู่ตลาดเพื่อรอราคาประกันที่สูงกว่าเดิม

ต่อในช่วงปลายปีได้เกิดปัญหาเพลิงระเบิดขึ้นในการเพาะปลูก ทำให้คาดการณ์ว่าปริมาณผลผลิตจะลดลงประมาณ 20-30% ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื้อไปยังราคามันสำปะหลังในปี 2553 ที่อาจปรับสูงขึ้นอย่างมาก

อนึ่ง การกำหนดนโยบายด้านพลังงานที่ต้องการให้ไทยเป็น Ethanol Hub ภายในภูมิภาค และผลักดันให้มีการตั้งโรงงานผลิต Ethanol เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผลผลิตมันสำปะหลังจำนวนมากยังถูกย้ายไปสู่วางงานผลิตเอทานอลมากขึ้นตามไปด้วย ผู้ส่งออกมันสำปะหลังจึงขาดแคลนสินค้าในการส่งออกและเสียโอกาสในการขายสินค้าไปในที่สุด

ทั้งนี้ ในส่วนของเงินทุนหมุนเวียนก็เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัญชีถูกหนีค้างชำระจากการแปรรูปสินค้าให้กับภาครัฐจำนวนมากหลายพันล้านบาท ทำให้ผู้ประกอบการสูญเสียสภาพคล่องในการผลิตสินค้าลงเป็นอย่างมาก

สถานการณ์การส่งออกและแนวทางการพัฒนาในอนาคต

จากสภาพอากาศและความแห้งแล้งในปัจจุบัน ปัญหาเพลิงระบาศในประเทศไทย ทิศทางความต้องการมันสำปะหลังเพื่อใช้ในการผลิตเอทานอล รวมถึงความต้องการบริโภคที่มีมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมคาดการณ์ว่า อาจเกิดความขาดแคลนสินค้าเกิดขึ้นในปี 2015 ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าปรับสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของมันสำปะหลังที่ใช้เป็นอาหารสัตว์อาจได้รับผลกระทบที่รุนแรงหากสินค้ามีราคาสูงกว่าสินค้าทดแทนอื่นๆ อาทิ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปลายข้าว เป็นต้น โดยลูกค้าอาจหันไปซื้อสินค้าทดแทนเหล่านั้นแทน ทำให้สูญเสียตลาดมันสำปะหลังไปในที่สุด

สำหรับประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออกรายใหญ่ จำเป็นที่จะต้องทำตลาดและสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยอาศัยศักยภาพของผู้ประกอบการในประเทศ โดยต้องมีการวางยุทธศาสตร์ที่แน่นอน และมีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนรองรับ และในการนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทย ได้มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี ซึ่งครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มศักยภาพของการเกษตรให้มีผลผลิตต่อพื้นที่เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีในการเกษตรสมัยใหม่ให้มากขึ้น

ยุทธศาสตร์ต่อมาคือ การสร้างเสถียรภาพในด้านราคาของสินค้าในประเทศเพื่อลดความผันผวน โดยการประกาศราคาประกันที่ไม่แตกต่างจากเดิมมากขึ้นเกินไป และมีการประกาศล่วงหน้าอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ผู้ส่งออกสามารถคาดการณ์แนวโน้มและกำหนดต้นทุนการขายสินค้าได้อย่างถูกต้องมากขึ้น

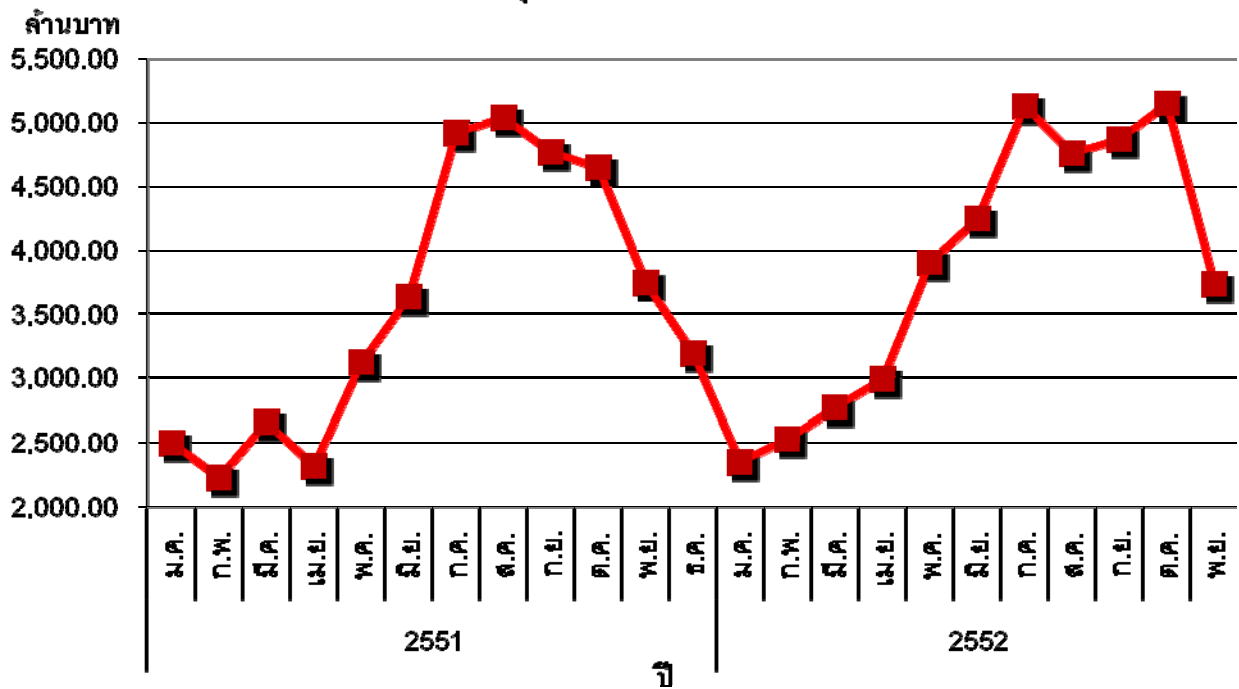
ประการสุดท้ายคือ การพัฒนาเกษตรกรให้เข้าใจถึงซัพพลายเชนของระบบการเกษตร ความเกี่ยวพันในด้านราคากับคุณภาพของสินค้า และความต้องการของตลาด ซึ่งจำเป็นต้องมีการทำรูปแบบในการให้ความรู้ที่ไม่ซับซ้อน เกษตรกรสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ง่าย

กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง

สถานการณ์ในภาพรวม

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์พบว่าตัวเลขการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทยในรอบ 11 เดือนแรกของปี 2552 ที่ผ่านมามีมูลค่ารวม 42,416.71 ล้านบาท ซึ่งเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้นจาก 11 เดือนแรก ของปี 2551 ซึ่งมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 39,561.38 ล้านบาท หรือมีมูลค่าการส่งออกเติบโตขึ้น 7.22% จากปีที่ผ่านมา

กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้ความร่วมมือของกรมศุลกากร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออก

สถานการณ์ส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทยในปี 2552 สามารถเติบโตสวนกระแส เนื่องจากมีปัจจัยบวกหลายประการ โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่นซึ่งตรวจพบสารตกค้างและยาฆ่าแมลงในสินค้าที่มาจากประเทศเวียดนามและประเทศจีน ทำให้ปฏิเสธการนำเข้าสินค้าจากทั้งสองประเทศ และหันมานำเข้าสินค้าจากไทยในสัดส่วนที่มากขึ้น และเป็นภาพที่ดีในระยะยาว เพราะจะทำให้ภาพลักษณ์ของสินค้าไทยเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในสายตาของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่น สำหรับสถานการณ์ส่งออกไปยังสหภาพยุโรปนั้น ประเทศไทยได้รับสิทธิพิเศษ GSP กลับคืนมา ทำให้ต้นทุนในการส่งออกลดลงและสามารถแข่งขันได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการปรับลดการวางพันธบัตรค่าประกันลดลงกว่า 10% แต่ยังคงต้องเสียภาษี AD อยู่ที่ 4.51% ในขณะที่ประเทศคู่แข่งสำคัญอย่างจีนและเวียดนามนั้นไม่ต้องเสียภาษี AD แล้ว เนื่องจากผู้ส่งออกของไทยบางรายยังคงมีการส่งสินค้าไปขายต่ำกว่าราคาดุลกัน ซึ่งเป็นเพราะความแตกต่างกันของต้นทุนในการผลิตของแต่ละราย ในขณะที่

ที่เวียดนามและจีนสามารถควบคุมราคาของสินค้าที่ขายได้ เนื่องจากประเทศจีนมีผู้ส่งออกรายใหญ่เพียงรายเดียวจึงควบคุมต้นทุนในการส่งออกให้เป็นหนึ่งเดียวได้ ขณะที่ประเทศเวียดนามมีการกำหนด Zoning ในการเลี้ยงกุ้งเพื่อการส่งออกไว้ด้วยกัน ทำให้ต้นทุนและราคาขายไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

นอกจากนั้น การเพาะเลี้ยงโดยไม่มี Zoning ที่ชัดเจนยังทำให้มีปัญหาในการควบคุมคุณภาพและการออกไปรับรองสินค้า เพราะแหล่งเพาะเลี้ยงจำนวนมากอยู่ใกล้เขตอุตสาหกรรมและมีการกระจายตัวอย่างมาก ส่งผลให้การตรวจรับรองโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างยากลำบากและต้องใช้เวลานาน

สถานการณ์การส่งออกและแนวทางการพัฒนาในอนาคต

ทิศทางการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งในปี 2553 น่าจะเติบโตมากขึ้นต่อเนื่อง เพราะผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้าของไทย รวมทั้งการได้ GSP กลับคืนมาจะทำให้ประเทศไทยมีต้นทุนการส่งออกลดลง อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมโดยรวมต้องร่วมมือกันในการกำหนดมาตรฐานต้นทุนให้เป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อมิให้เกิดปัญหาการกีดกันสิทธิ GSP อีกครั้งในอนาคต

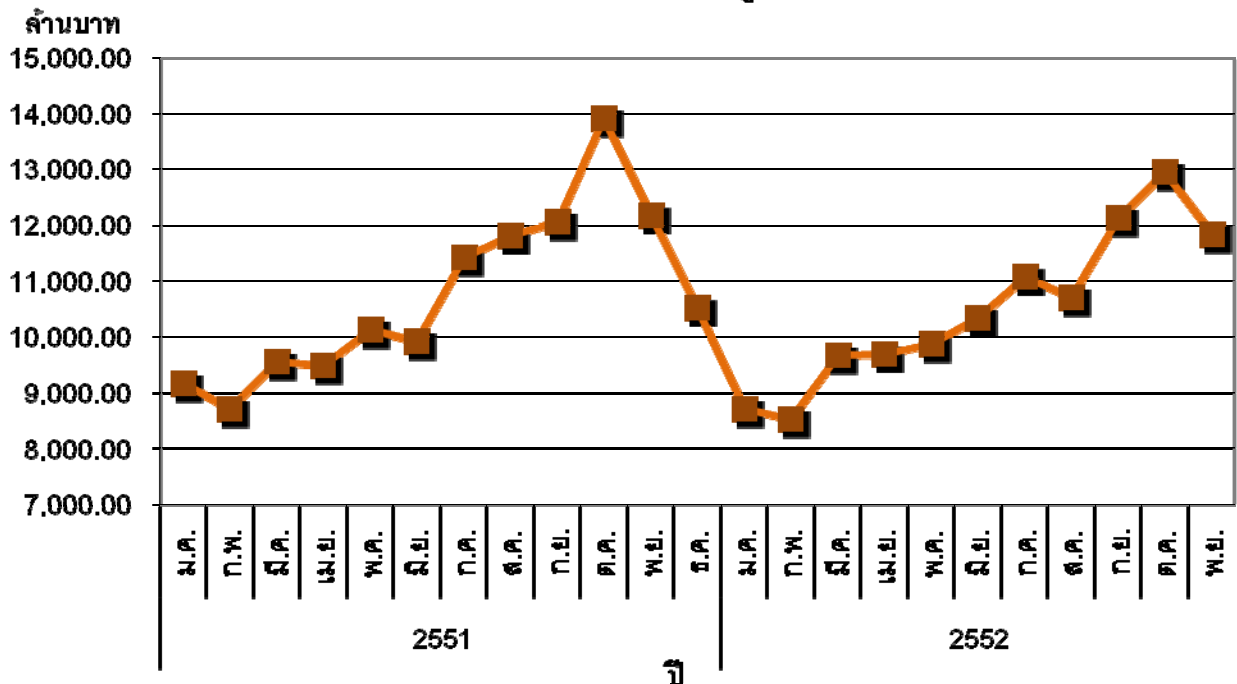
อนึ่ง ปัญหาแรงงานเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างมากในอุตสาหกรรม ทั้งในเรื่องของการขาดแคลนแรงงานไทย ทำให้ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว รวมถึงรายงาน The Department of Labor's List of Goods Produced by Child Labor of Forced Labor โดยกระทรวงแรงงานสหรัฐ ซึ่งระบุว่าประเทศไทยมีปัญหาการใช้แรงงานเด็กในการผลิตสินค้าอาหารและระบุให้ประเทศไทยมีการแก้ไขปัญหาและชี้แจงความเป็นจริงต่อสหรัฐฯ อาจทำให้เกิดการกีดกันทางการค้าในอนาคต ซึ่งความเป็นจริงแล้วข้อมูลที่ผู้ประกอบการในรายงานอาจเป็นข้อมูลเก่า รวมทั้งอาจเกิดจากการใช้แรงงานเด็กโดยไม่ตั้งใจของผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องแก้ไข โดยจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบแรงงานให้มีการ "ใช้แรงงานต่างด้าวให้ถูกกฎหมาย" ทั้งระบบ โดยควรมีการจัดการเรื่องอายุของแรงงานต่างด้าว อาทิ การจัดทำบัตรประจำตัวแรงงาน หรือ passport สำหรับแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

อาหารทะเลบรรจุกระป๋องและแปรรูป

สถานการณ์ในภาพรวม

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์พบว่าตัวเลขการส่งออกอาหารทะเลบรรจุกระป๋องและแปรรูปของไทยในรอบ 11 เดือนแรกของปี 2552 ที่ผ่านมามีมูลค่ารวม 115,560.59 ล้านบาท ซึ่งเป็นปริมาณที่ลดลงจาก 11 เดือนแรก ของปี 2551 ซึ่งมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 118,390.55 ล้านบาท หรือมีมูลค่าการส่งออกลดลงประมาณ 2.4% จากปีที่ผ่านมา

อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้ความร่วมมือของกรมศุลกากร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออก

แม้ว่าทิศทางของการส่งออกจะยังคงเป็นไปตาม Seasoning แต่ผู้ประกอบการส่งออกประสบปัญหาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นทั้งจากวัตถุดิบที่ใช้ อาทิ ราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตกระป๋องสำหรับการบรรจุสินค้าซึ่งมีการปรับขึ้นในไตรมาสที่ 4 และคาดว่าจะปรับขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2553 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ราคาน้ำตาลทรายที่ใช้ในการผลิตสินค้า เป็นต้น ทำให้ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของผู้ส่งออกไทย นอกเหนือไปจากปัญหาแรงงานไม่เพียงพอสำหรับการผลิต

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือแหล่งในการทำประมงเพื่อป้อนวัตถุดิบเข้าสู่โรงงานเริ่มน้อยลง และประเทศต่างๆ มีการออกระเบียบเกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำเพื่อป้องกันอุตสาหกรรมภายในประเทศมากขึ้น อาทิ ประเทศอินโดนีเซีย ระบุให้เรือประมงที่เข้าไปจับสัตว์น้ำจำเป็นต้องมีการร่วมทุนกับอุตสาหกรรมภายในประเทศ จึงจะได้รับอนุญาตให้จับสัตว์น้ำในเขตน่านน้ำของตนเอง

กรณีของการส่งออกภายใต้สิทธิประโยชน์ JTEPA ที่ระบุเกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำว่าต้องใช้เรือที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่กำหนด ซึ่งประเทศไทยมีอยู่ 5 ลำ แต่มีการเพิ่มเรือแหล่งที่จับสัตว์น้ำเพิ่มเติม ซึ่งทำให้ไทยไม่สามารถส่งออกตามสิทธิ์ได้อย่างเต็มที่ รวมถึงในส่วนของ การจับสัตว์น้ำในน่านน้ำกัมพูชาเอง ก็ได้รับผลกระทบจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างสองประเทศ ที่ทำให้เรือประมงไม่สามารถเข้าไปจับสัตว์น้ำในช่วงเวลาสั้นๆ เป็นต้น

สถานการณ์การส่งออกและแนวทางการพัฒนาในอนาคต

จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัว ประกอบกับสภาพอากาศที่เลวร้ายในสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ทำให้เชื่อได้ว่าประเทศคู่ค้าจะมีความต้องการสินค้าจากประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นในปี 2553 ซึ่งอาจมีการเติบโตได้ถึง 5%

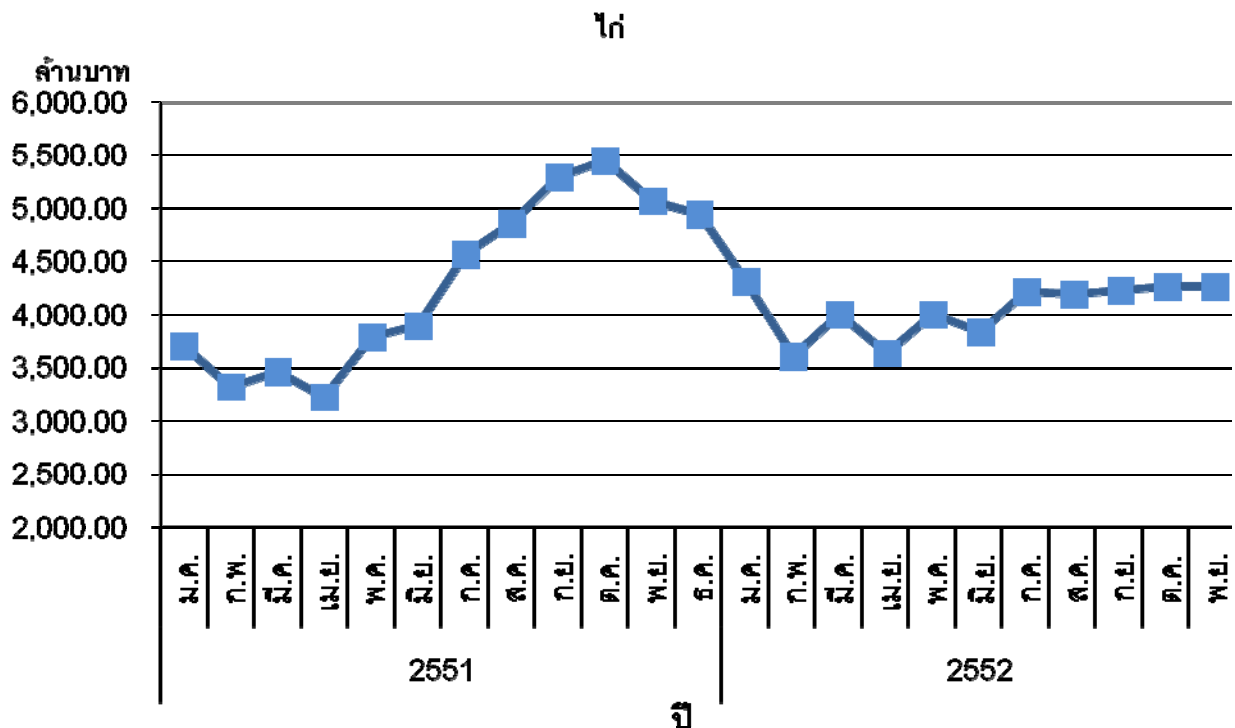
อย่างไรก็ตาม จากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า ประกอบกับกลุ่มประเทศคู่ค้าหลักของไทย โดยเฉพาะสหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน โดยสินค้าประมงต้องมาจากการทำประมงอย่างยั่งยืน ซึ่งคู่ค้าในยุโรปมีการออกระเบียบ IUU Fishing โดยมีผลบังคับใช้ในเดือนมกราคมปี 2553 ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาระบบและเอกสาร Traceability ในขณะที่ของแหล่งวัตถุดิบและผู้ผลิตของไทยจำนวนมากยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าว จึงอาจทำให้วัตถุดิบไม่เพียงพอในการผลิตสินค้า และมีต้นทุนส่วนเพิ่มในการพัฒนาระบบดังกล่าว ส่งผลให้การส่งออกยังคงทรงตัวต่อไปในปี 2553

ในระยะยาวแล้ว นอกจากการแก้ไขปัญหาแรงงานไม่เพียงพอซึ่งเป็นปัญหาร่วมกันในอุตสาหกรรมอาหารทั้งหมด ปัญหาเรื่องทรัพยากรในการผลิตถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรม โดยภาครัฐจำเป็นต้องมีมาตรการหรือการสนับสนุนภาคเอกชน โดยเฉพาะการเจรจากับประเทศคู่ค้า อาทิ เจรียงไขในความตกลง JTEPA ที่ควรมีการปรับปรุงดังต่อไปนี้ 1.ขอให้ CC แบบไม่มีเงื่อนไขซึ่งเป็นสภาพปฏิบัติที่ไทยทำอยู่ 2. ให้เพิ่มบัญชีรายชื่อของประเทศสมาชิกในกลุ่ม Western Pacific 3. เปลี่ยนรูปแบบการจดทะเบียนเป็นประเทศสมาชิก IOTC ทั้งหมด เป็นต้น

ไม้

สถานการณ์ในภาพรวม

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์พบว่าตัวเลขการส่งออกไม้ของไทยในรอบ 11 เดือนแรกของปี 2552 ที่ผ่านมามีมูลค่ารวม 44,607.21 ล้านบาท ซึ่งเป็นปริมาณที่ลดลงเป็นอย่างมากจาก 11 เดือนแรก ของปี 2551 ซึ่งมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 46,669.83 ล้านบาท หรือมีมูลค่าการส่งออกลดลง 4.42% จากปีที่ผ่านมา

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้ความร่วมมือของกรมศุลกากร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออก

ตัวเลขการส่งออกไม้ของไทยมีความไม่แน่นอนสูงจากผลกระทบทางเศรษฐกิจในปี 2551 ทำให้สถานการณ์ส่งออกต้นปี 2552 ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ทิศทางการส่งออกเริ่มปรับตัวดีขึ้นเมื่อเข้าสู่ไตรมาสที่ 3 เนื่องจากสหภาพยุโรปมีการนำเข้ามากขึ้น เช่นเดียวกับตลาดญี่ปุ่นที่มีการสั่งซื้อสินค้าจากไทยมากขึ้นทดแทนการนำเข้าสินค้าจากจีนที่มีปัญหาในเรื่องของสารตกค้าง

อย่างไรก็ตาม การส่งออกไปยังสหภาพยุโรปที่ฟื้นตัวจากสภาพเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งหลังจากการนำเข้ามีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการจำกัดปริมาณ ทำให้สหภาพยุโรปมีแนวคิดในการจำกัดโควตาสินค้าที่มีปริมาณเนื้อไม้เกินกว่า 57% ในช่วงปลายปีต่อเนื่องไปถึงต้นปี 2553 และเป็นการให้โควตาแบบรวมสำหรับการนำเข้าจาก

ทุกประเทศ (ประเทศไทย บราซิล และอื่นๆ) ทำให้ผู้ส่งออกไทยมีความไม่แน่นอนในโควตาที่จะได้รับ และอาจส่งผลเสียต่อการทำตลาดในที่สุด

อนึ่ง จากการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทำให้วัตถุดิบมีการปรับราคาสูงขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนการเลี้ยงไก่ของเกษตรกรไทยเป็นอย่างมาก เพราะราคาไก่ของไทยโดยปกตินั้นสูงกว่าราคาไก่จากบราซิล ทำให้ไทยไม่สามารถแข่งขันได้โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นไก่ทั้งตัว เพราะไทยจะมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่ามาก แต่จะสามารถแข่งขันได้โดยใช้ฝีมือแรงงานและการตัดแต่ง เพราะแรงงานของไทยจะถูกกว่าแรงงานของบราซิล

สถานการณ์การส่งออกและแนวทางการพัฒนาในอนาคต

ในภาพรวมของการส่งออกไก่ของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่นน่าจะมีการเติบโตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะสินค้าจากไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาผู้บริโภค แต่การส่งออกไปยังสหภาพยุโรปอาจจะได้รับผลกระทบจากการจำกัดโควตาม ซึ่งประเด็นเร่งด่วนที่ภาครัฐต้องมีการเจรจาเพื่อยกเลิกการให้โควตารวมกับทุกประเทศ เป็นการพิจารณาให้โควตารายประเทศ หรือยกเลิกการจำกัดโควตา

นอกจากนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาระบบแรงงานให้มีมาตรฐาน เพื่อรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคาของไก่ขึ้น โดยการแก้ไขปัญหาระบบแรงงานต่างด้าวให้มีปริมาณเพียงพอสำหรับภาคอุตสาหกรรม และสามารถตรวจสอบได้ เป็นการป้องกันมาตรการกีดกันทางการค้าที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
